

В. В. Витюк, Л. С. Тарасюк

ОРФОГРАФИЧЕСКАЯ ГРАМОТНОСТЬ КАК ПОКАЗАТЕЛЬ УРОВНЯ ПИСЬМЕННОЙ РЕЧИ У УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ

В статье рассмотрено орфографическую грамотность как показатель уровня письменной речи у учащихся начальной школы и как одну из составной коммуникативной компетентности. Автор статьи предвидит решение намеченой проблемы путем выполнения системы правописных упражнений и заданий комплексного характера, который способствуют развитию правописной бдительности, памяти, творческого мышления, возбуждают интерес к обучению орфографии, помогают учителю стимулировать письменное творчество учащихся во всей его складностях.

Ключевые слова: правописание, орфограмма, орфографическая грамотность, коммуникативная компетентность, репродуктивные, продуктивные, конструктивные, творческие упражнения и задания.

V. Vityuk, L. Tarasyuk

SPELLING LITERACY AS THE INDICATOR OF PRIMARY SCHOOL PUPILS WRITTEN SPEECH LEVEL

The article deals with the spelling literacy as an indicator of the level of written speech in junior schoolchildren and as one of the components of communicative competence in elementary primary school. The authors of the article foresee solving of the given problem by performing the system of spelling and grammar exercises and tasks of comprehensive character which promote the development of spelling vigilance, memory, creative thinking, excite interest in learning orthography, help teacher to stimulate pupils' written work in all its complexity.

Key words: spelling and grammar, orthogram, orthographic literacy, communicative competence, reproductive, productive, constructive, creative exercises and tasks.

УДК 378:007

О. С. Благосмыслов, С. С. Марченко

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті проаналізовано дидактичні можливості, що надають комп'ютерні технології для вчителя технологій. Виявлено компоненти, які впливають на ефективність професійної підготовки майбутнього вчителя до використання комп'ютерних технологій. Доведено необхідність упровадження підготовки майбутніх учителів технологій до використання комп'ютерних технологій у майбутній професійній діяльності.

Ключові слова: комп'ютерні технології, вчитель технологій, інформатизація вищої освіти.

Постановка проблеми. В умовах стрімкої інформатизації суспільству необхідні спеціалісти нового типу, які володіють сучасними комп'ютерними технологіями. Не є винятком і вчителі технологій, підготовка яких повинна відповідати розвитку найсучасніших інноваційних технологій у галузі освіти та промисловості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При розгляді питання використання

комп'ютерних технологій у підготовці майбутніх учителів технологій варто згадати праці з проблем інформаційної культури вчителя технологій (Р. Гуревич), упровадження мультимедійних технологій у процес контролю навчальних досягнень учнів на уроках трудового навчання (С. Ткачук), комп'ютерної грамотності майстрів виробничого навчання (Н. Мілейкіна), оновлення графічної підготовки фахівців на основі застосування інформаційно-комунікаційних технологій у технічних ВНЗ (Г. Райковська), використання ІКТ у вивченні нарисної геометрії (М. Юсупова).

Аналіз наукових досліджень дає підстави для висновку, що вчені глибоко усвідомлюють необхідність підготовки висококваліфікованих учителів, які володіють високим рівнем інформаційної культури, здатні застосовувати інформаційно-комунікаційні технології у своїй професійній діяльності, беруть активну участь у процесі інформатизації освіти.

Метою статті є визначення особливостей використання комп'ютерних технологій у підготовці майбутніх учителів технологій.

Виклад основного матеріалу. У підготовці студентів за напрямом підготовки «Технологічна освіта» комп'ютер може бути об'єктом вивчення, пізнання й засобом професійної діяльності. Отже, можливі два напрями впровадження комп'ютерних технологій у процес підготовки майбутніх учителів технологій. Згідно з першим засвоєння знань, умінь і навичок веде до усвідомлення можливостей комп'ютерних технологій, до формування вмій їхнього використання при розв'язанні різноманітних завдань. Згідно з другим – комп'ютерні технології є потужним засобом підвищення ефективності професійної діяльності, в організації навчально-виховного процесу, самостійного здобуття нових знань, умінні систематизувати, узагальнювати їх та використовувати для виконання практичних завдань.

Таким чином, як зазначає Л. Панченко, дидактичні можливості інформаційно-комунікаційних технологій можуть бути використані вчителем технологій з метою:

- розширення способів пред'явлення інформації (колір, графіка, звук, мультиплікація та відео зображення);
- посилення мотивації студента (новизна, цікавість, об'єктивність оцінки);
- розвитку мислення студента й активного залучення його до навчального процесу;
- побудови адаптивної моделі студента й управління його навчанням;
- накопичення й аналізу інформації за допомогою банків даних;
- розвитку мовленнєвих умінь (читання, письмо, аналіз текстів) й умінь творчого письма та редагування за допомогою систем обробки текстів;
- моделювання соціальних та історичних явищ;
- занурення студентів у певний культурно-історичний контекст шляхом діалогової взаємодії з моделями історичних, літературних і суспільних явищ та процесів у рамках навчально-імітаційних ігор.

Основними проблемами інформатизації вищої освіти науковці називають:

- розробку науково-методичного забезпечення для вирішення завдань інформатизації навчально-виховного процесу;
- підготовку педагогічних кадрів до використання в навчальному процесі засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- підготовку студентів до використання сучасних засобів навчально-пізнавальної діяльності;
- низьку ефективність використання матеріально-технічного та науково-

- методичного забезпечення навчальних закладів у зв'язку з їх застарілою базою;
- розробку методик використання сучасних інформаційних технологій навчання для підтримки вивчення більшості навчальних предметів [1].

Таким чином, нами було визначено, що важливість запровадження комп'ютерних технологій у навчальний процес вищої школи не викликає сумнівів. Адже ці технології під час підготовки майбутніх учителів технологій дають можливість: стимулювати мотивацію, інтерес студентів до отримання нових знань та підвищення свого освітнього рівня; активізувати навчання шляхом використання привабливих і швидкозмінних форм подання інформації (анімація, колір, звук тощо); залучати студентів до активної навчально-пізнавальної діяльності завдяки новизні; поліпшити сприймання матеріалу за рахунок наочності; здійснювати контроль знань, умінь та навичок студентів; стимулювати рефлексію, аналіз студентами своєї діяльності шляхом отримання наочного зображення результатів власних дій; реалізувати індивідуалізацію навчання; оперативно керувати навчанням; здійснювати доступ до розподілених навчально-інформаційних ресурсів; організовувати дистанційне навчання з використанням ІКТ тощо. Крім того, впровадження комп'ютера як елемента ІКТ у навчальний процес не тільки звільняє викладача від рутинної роботи з організації навчального процесу, а й надає змогу створити багатий довідковий та ілюстративний матеріал, поданий у найрізноманітніших формах (текст, графіка, анімація, звукові й відео елементи тощо). Інтерактивні комп'ютерні програми активізують усі види діяльності людини: розумову, мовну, фізичну, перцептивну, що прискорює процес засвоєння матеріалу. Застосування мультимедійних засобів і технологій створює нову якість передавання й засвоєння системи знань [3].

Одним із найефективніших способів використання комп'ютерних технологій в освіті є управління навчальною діяльністю студентів, коли забезпечуються індивідуальне навчання, зумовлене розбудовою моделі особистості на основі визначення особливостей пізнавальних процесів (сприйняття, мислення, пам'ять); проблемне навчання, в якому студент позиціонується як дослідник, відкриваючи самостійно щось нове; формування готовності особистості до творчої діяльності, під якою доцільно розуміти «сукупність психічних особливостей, що містять спрямованість на розуміння функцій творчої діяльності, а саме: а) накопичення емоційно-чуттєвого досвіду, досягнення емпатії, рефлексії; б) формування уявлень на основі фантазії, вмінь поєднувати інтелектуальні та образні компоненти, відмови від шаблонних дій, конформізму, здатності висловлювати власну думку» [2, с. 187].

Використання комп'ютера у навчальному процесі змінює співвідношення методів, форм, засобів навчання, весь методичний апарат діяльності педагога. Це приводить до зміни обсягу і змісту навчального матеріалу; введення алгоритмізації розв'язання завдань; поглиблення предметної сфери шляхом моделювання чи імітації явищ і процесів за допомогою діалогової взаємодії, компресії інформації, логічної і стилістичної її обробки; використання інструментальних програмних засобів з метою розвитку логічного, наочно-образного мислення, а також формування вербально-комунікативних і практичних умінь; варіативності у виборі видів навчальної діяльності та способів подання навчального матеріалу; забезпечення індивідуальної і диференційованої роботи над навчальним матеріалом; розширення сфери самостійної роботи з елементами дослідницької діяльності [4].

Дослідження можливостей здійснення підготовки майбутніх учителів технологій до

використання комп'ютерних технологій, а також питання готовності до цього викладачів стає одним із найбільш актуальних в аспекті подальшого переходу вищої педагогічної школи на новий рівень освіти. Особливістю підготовки саме вчителів технологій є те, що студенти через певний час стануть учителями загальноосвітніх шкіл, де будуть займатися підготовкою учнів до життя та діяльності в інформаційному суспільстві, яке постійно розвивається та висуває нові вимоги до якості підготовки фахівців, акцентуючи увагу насамперед на вмінні орієнтуватися в постійно зростаючому потоці інформації, володінні інформаційно-комунікаційними технологіями, здатності до творчого і критичного мислення, готовності до інноваційної діяльності.

Основними недоліками використання комп'ютерних технологій є зменшення безпосереднього спілкування студента з викладачем та з колективом, значні матеріальні витрати на комп'ютеризацію навчальних закладів.

На основі аналізу наявних навчальних планів і програм у вищих педагогічних навчальних закладах визначено, що ефективність професійної підготовки майбутнього вчителя технологій до використання комп'ютерних технологій у своїй майбутній професійній діяльності передбачає єдність таких компонентів:

- 1) спрямованість на оволодіння комп'ютерними технологіями;
- 2) готовність до використання засобів комп'ютерних технологій у майбутній професійній діяльності;
- 3) комп'ютерна грамотність;
- 4) урахування психолого-педагогічних особливостей використання комп'ютерної техніки школярами;
- 5) урахування дидактичних особливостей здійснення навчання за допомогою комп'ютерних технологій.

Комп'ютерну підготовку майбутніх учителів технологій (відповідно до навчальних планів) формують насамперед такі предмети, як «Інформатика та обчислювальна техніка», «ІКТ в освіті» та «Комп'ютерна графіка». З огляду на це у майбутній педагогічній професійній діяльності комп'ютерні засоби використовуються як інструмент здійснення проектувальної, технологічної, організаційно-управлінської та науково-дослідної діяльності, а також як засіб навчання.

Комп'ютерні технології відкривають кожному студентові доступ до практично необмеженого обсягу інформації та її аналітичної обробки, являють собою універсальний засіб пізнавально-дослідницької діяльності, є другим за значущістю, після традиційної писемності, знаковим знаряддям, що забезпечує оперативний обмін інформацією відповідно до змісту виконуваної діяльності. Їх педагогічно доцільне використання дозволяє посилювати інтелектуальні можливості студента, впливаючи на його пам'ять, емоції, мотиви, інтереси; створює умови для перебудови структури його пізнавальної та виробничої діяльності.

Необхідність упровадження підготовки до використання комп'ютерних технологій у своїй майбутній професійній діяльності зумовлена:

- 1) потребою навчити студентів працювати з використанням комп'ютерних технологій під час навчальної діяльності;
- 2) потребою використання глобальної мережі Інтернет;
- 3) відсутністю в студентів знань і вмінь для використання комп'ютерних технологій

під час навчання;

4) важливістю формування потреби до використання комп'ютерних технологій у майбутній професійній діяльності у школі;

5) зменшенням часу на підготовку до практичних занять, заліків, екзаменів тощо.

Висновки. Таким чином, ознаки процесу професійної підготовки майбутніх учителів технологій до майбутньої діяльності в умовах застосування комп'ютерних технологій дозволяють дещо по-іншому поглянути на цей складний творчий динамічний процес, що вимагає постійного вдосконалення діяльності з боку викладачів вищої педагогічної школи і застосування найбільш ефективних та різноманітних методичних прийомів, засобів та форм.

На основі узагальнення психолого-педагогічних та методичних досліджень проблеми застосування комп'ютерних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх учителів технологій ми дійшли висновку про те, що це питання досліджується науковцями вже досить тривалий період, вже розроблена значна теоретична та практична база, запроваджені відповідні нормативні документи та сформований термінологічний апарат. Однак залишається чимало нерозв'язаних завдань, наприклад, усунення негативних наслідків інформатизації освіти, дослідження особливостей використання інформаційно-комунікаційних технологій саме в умовах підготовки майбутніх учителів технологій тощо.

Література

1. Жалдак М. І. Комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання математики, фізики, інформатики : посібник для вчителів / М. І. Жалдак, В. В. Лапінський, М. І. Шут. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. – 182 с.
2. Рейзенкінд Т. Комп'ютерне навчання в професійній підготовці вчителя музики / Т. Рейзенкінд // Рідна школа. – 2003. – № 3. – С. 56 – 58.
3. Христіанінов О. М. Концептуальні підходи до створення і застосування комп'ютерних презентацій навчального призначення / О. М. Христіанінов // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2006. – № 2. – С. 59 – 69.
4. Чайковська О. Використання мультимедійних технологій в мистецькій освіті / О. Чайковська // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2004. – № 2. – С. 19 – 20.

А. С. Благосмыслов, С. С. Марченко

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ТЕХНОЛОГИЙ

В статье проанализированы дидактические возможности, которые предоставляют компьютерные технологии для учителя технологий. Обозначены компоненты, которые влияют на профессиональную подготовку будущего учителя к использованию компьютерных технологий. Доказана необходимость внедрения подготовки будущих учителей технологий к использованию компьютерных технологий в будущей профессиональной деятельности.

Ключевые слова: компьютерные технологии, учитель технологий, информатизация высшего образования.

COMPUTER TECHNOLOGIES APPLYING IN INTENDING TECHNOLOGY TEACHERS TRAINING

The didactic means of informative communication technologies which can be used by the teachers of Technology are considered in the article.

Problems aroused before informatization of higher education are focused in the research.

Based on the analysis of the curriculum and programs of higher educational institution the components influencing the effectiveness in the future teachers of Technology professional training using computer technology are identified.

The necessity of introducing into Technology teachers training using computer technologies in their future professional activity is grounded.

Key words: computer technologies, Technology teachers, informatization of higher education.

УДК 378:61

Н. В. Лобач

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ВИЩОГО МЕДИЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У статті розглядається зміст поняття «педагогічна технологія», визначені структурні компоненти технології формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх лікарів.

Ключові слова: інформаційно-аналітична компетентність, педагогічна технологія, майбутній лікар.

Постановка проблеми, її зв'язок з важливими завданнями. Реформа вищої освіти в Україні вимагає глибокого осмислення, наукового досвіду у вирішенні проблем перспективи розвитку професійної підготовки майбутніх лікарів. У зв'язку з цим виникає необхідність впровадження принципово нових підходів до розробки технологій навчання, що максимально адаптовані до специфіки вищої медичної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми, виокремлення невирішених її частин. Різноманітні аспекти інформаційно-аналітичної діяльності розглядали вчені: О. Гайдамак, Є. Карпенко, О. Кобелев, П. Конотопов, О. Назначило, Н. Рижова, О. Скафа, Н. Сляднева, Р. Сорока, В. Чіркова та інші.

Проблемі розробки і впровадження педагогічних технологій в освітній процес присвячені наукові роботи вітчизняних та зарубіжних дослідників С. Гібсона, Б. Лихачова, М. Кларін, Г. Селевко, М. Махмутова, В. Монахова, В. Юдіна, К. Ярьсько та ін. Однак, проектування та обґрунтування технології формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх лікарів не знайшло належного висвітлення у сучасній теорії та методиці професійної освіти.

Отже, **метою статті** є визначення сутності поняття «педагогічна технологія», теоретичне обґрунтування технології формування інформаційно-аналітичної компетентності